

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 74. Casus circa stipendia Missarum, & Missas ex stipendio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

omnium penè Doctorem, ut videre est apud Dianam p. 10. tr. . . resol. 37.

CASUS SECUNDUS.

886 **S** Empronius, ex beneficio obligatus ad quotidie, vel aliquoties in hebdomada celebrandum, laborat febrili, vel aliâ ægitudine, ob quam nequit per se celebrare. Teneturne alium constituere, qui pro se celebret, vel ipse postea ex non debitis supplere?

Respondeo non teneri, si infirmitas brevi tempore duret, nisi Fundator aliter explicitè, vel implicitè statuerit (v. g. dicendo: *quater in hebdomada celebrabit, per se vel per alium.*) Bonacina ibidem q. ult. p. 1. n. 4. Gavantus in rubric. Missal. p. 3. tit. 12. n. 18. Layman tr. 5. c. 3. n. 7. Pax Jordanus, Episcopus Tragurienis, volum. 1. elucubrat. lib. 4. n. 537. Quia licet herus in rigore juris detrahere possit de mercede famuli, ob brevem infirmitatem aliquandiu non infervientis; pius tamen & benignus herus non solet.

887 **P**er breve verò tempus laudati Authores intelligunt unum mensem, si cæteroque diligens fuerit in officio suo. Favetque Concilium Mediolanense VII. tit. de Missis: *Si Capellanus saltem per annum integrum sanctus sit munere celebrandi in aliquo loco, si etiam per mensem ægroret, adduc integrum elemosinam iudicio Episcopi accipere potest.* Cardinalis verò de Lugo disp. 21. sect. 2. unum vel duos menses. Si tamen suâ culpâ, v. g. intemperantiâ, illam ægitudinem contraxerit, Pax Jordanus n. 537. ipsum obligat ad compensationem, ne ex culpa sua ferat hoc commodum.

888 **I**n casu verò longioris infirmitatis, alium substituere debet. Doctores communiter. Nisi (inquit Gobat) infirmo illi obvisset tam tenue beneficium, ut omnes redius expendendi forent in ejus sustentationem. Quia nec Fundatoris, nec Ecclesiæ voluntas est, panem subtrahere Ministro, cæteroque in fidei.

889 **I**n casu etiam omissionis Sacrorum, non ex infirmitate, sed alia ex causa voluntaria, quamlibet iusta, v. g. quia patrem, multum distantem, agonizantem invisit, compensare tenetur, nisi Episcopus dispensaverit. Bonacina, & Pax Jordanus ibidem contra Leandrum à compensatione excusantem eum qui omittit causâ timoris ad oblationem suscepti. Secus si ex causa involuntaria, v. g. quia iniuste à militibus eiectus è Parochia. Layman loco citato. Quia rem, quæ culpâ caret, in damnum vocari non convenit C. de contlit.

CASUS TERTIUS.

890 **T**Orquatus tenetur singulis hebdomadis, ex fundatione, legere quinque Missas in tali Capella; sed ex fundatione non constat teneri applicare Missas illas Fundatori. Teneturne ei applicare?

Negat Marchinus apud Dianam p. 6. tr. 6. resol. 13. quia juxta L. *quidquid astringitur ff. de verb. obligat. obligatio non debet imponi, nisi palam verbis exprimat.* Et quod expressum non fuit, omissionem esse intelligendum est: quia stipulatori liberum fuit verba clarè concipere. Et contra eum qui legem dicere potuit aperiè, est interpretatio faciendâ. Sibi proinde Fundator imputare debet, si non explicaverit. Et, in dubio, præsumitur non voluisse. Si enim voluisset, utique expressisset.

891 **A**firmandum nihilominus cum Cardinale de Lugo disp. 21. n. 23. Barbosa de Paroch. p. 1. c. 11. Gavanto, Homobono apud Dianam p. 6. tr. 6. resol. 13. Bonacina q. ult. p. 7. §. 2. n. 13. & Tom. 111,

Doctoribus communiter, ipso teste. Quia ubi aliud non constat, præsumptio est pro Fundatore. Quisque enim in dubio præsumitur sibi optimè consulere voluisse. Atque ita habet praxis communis (inquit Gobat n. 496.) quæ profectò optima est fundationum, uti legum interpres. Unde Vasquez disput. 234. c. 4. n. 23. ait indubitatum esse, quòd Capellanas obtinentes teneantur pro Fundatoribus sacrificare. Et Alphonsus de Leone (apud Dianam p. 2. tr. 14. resol. 80.) cum Fraxinello & Homobono, tradit, quòd ubi ex claris verbis Fundatoris, aut circumstantiis personarum aliud non constat, præsumendum sit, quòd Sacrum fundatum non sit pro solo cultu Ecclesiæ, vel Capellæ, aut commoditate audiendi Sacrum, sed pro anima Fundatoris.

892 **C**aveat proinde Capellanus ejusmodi pro alio celebrare, accepto stipendio. Maxime cum id illicitum declaret S. Congregatio, approbante Urbano VIII. in Bulla *Cum contingat*, his verbis: *Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii seu Capellania, legati, seu salarii, si elemosinas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non possunt eadem Missa atriq; obligationi satisficere.*

CASUS QUARTUS.

893 **R**edericus tenuem nactus Capellaniam, olim quidem pro ratione istius temporis satis bonam, sed nunc in valore diminutam, potestne pro ratione istius diminutionis, diminuere onera Sacrorum, &c.?

Respondeo cum Bonacina non posse, donec Superior, ad quem spectat, debite provideat. Quia magni abusus committerentur, si diminutio onerum arbitrio privatorum permitteretur: cum esse soleamus cæci & nimis partialis in propria causa. Unde S. Congregatio supra n. 847. ipsam etiam Episcopis diminutionem illam seu reductionem interdicit, sed ad Sedem Apostolicam recurri præcipit. Quod tamen (quoad Episcopos) extra Italiam usu receptum non esse Palao ex Garcia testatur tr. 22. p. 15.

CAPUT LXXIV.

Casus circa stipendia Missarum, & Missas ex stipendio.

CASUS PRIMUS.

894 **C**Ajus, Sacerdos scrupulosus, non modicum canxius est, sitne licitum pro Missa celebranda stipendium accipere: cum hoc videatur simoniacum; eò quòd stipendium esse videatur Missæ pretium.

Respondeo tamen esse licitum, non simoniacum, pro Missa celebranda stipendium accipere, non quasi pretium Missæ, sed quasi sustentamentum vitæ. Ita S. Thomas in 4. dist. 25. q. 3. a. 2. quæstionc. 1. ad 4. ubi sic: *Dicendum quòd facere pactiorem de Missa celebranda est simoniacum semper. Si tamen Sacerdos non habet alios jumptus, & non tenetur ex officio cantare Missam, potest accipere denarios, sicut conducti Sacerdotes faciunt, non quasi pretium Missæ, sed quasi sustentamentum vitæ. Cum enim nullus militet stipendiis suis unquam (inquit Apostolus proxime referendus) qui spiritualia ministrat, jus habet exigendi temporalia, unde vitam sustentet, juxta illud Salvatoris Apostolos ad prædicandum mittentis Luc. 10. *In eadem domo manete, edentes & bibentes quæ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercedo sua.* Et 1. Cor. 9. *Qui in sacrario operantur, quæ**

de sacratio sunt edunt, & qui altari deserviunt, cum altari participans. Et ita traditur in Concilio Agathensi c. 36. Et ratio est quia sicut dari, accipi & in pactum deduci potest quod iustum est, ad comparandum necessaria ad sacrum ministerium exequendum, v. g. panem, vinum, luminaria, &c. ita & ad comparandum necessaria ad sustentationem Ministrum; qui sicut celebrare nequit absque pane, vino, luminariis, vestibus sacris, &c. ita nec absque seipso sustentato.

895 Nec à solo Sacerdote paupere, sed & à divite stipendium pro Missa accipi posse, plerique docent Recentiores, pro se allegantes S. Thomam. Alii tamen contra sentiunt, ipsique favet S. Thomas in 4. dist. 25. q. 3. a. 2. quæstiunc. 1. ad 4. id solum permittens, si Sacerdos non habet alios sumptus.

896 Non potest tamen Sacerdos illà intentione celebrare, ut ex hoc pecuniam consequatur. Quia peccaret mortaliter. Verba sunt S. Thomæ Opusc. de Offic. Sacerd. Peccatum illud plurimorum Sacerdotum S. Bernardus in Psal. 90. deplorat his verbis: Ipsa quoque Ecclesiastica dignitatis Officia, in turpem quæstum, & tenebrarum negotium transiere; nec in his salus animarum, sed luxuria quaeritur divitiarum. Propter hoc conduntur, propter hoc frequentant Ecclesias, Missas celebrant, Psalmos decantant.

897 Nec potest Sacerdos exigere nisi iustum stipendium, id est non plusquam illud quod Episcopi determinatione, vel communi priorum, prudentumque virorum consuetudine taxatum est. Unde S. Congregatio anno 1625. sub obligatione peccati gravis & restitutionis onere prohibuit pro uno sacrificio integrum unius diei victum exigere, ut testatur Card. de Lugo disp. 21. n. 27.

CASUS SECUNDUS.

898 Simeon, Sacerdos aded egenus, ut non habeat quo vitam sustentet, nisi vivat de altari, accipit à pluribus diversa stipendia, usque satisfacit unico sacrificio, nixus probabilitate sententiæ Cajetani, Melchioris Cani, Vasquez, Petri Navarra, & aliorum, sacrificium Missæ esse infiniti valoris, tam extensivè, quam intensivè, adedque pluribus applicatum, æquè prodesse omnibus, ac singulis. 2°. alià adhuc viâ acceptis stipendiis duobus, à duabus personis, unicuique quidem Sacrum pro utraque persona persolvit, sed sic ut uni applicaverit fructum specialem, alteri fructum medium. 3°. quando accipere non potuit pro singulis Sacris singula stipendia congrua, paupertate coactus, accepit incongrua, sed diminuit numerum Sacrorum ad rationem stipendii ordinarii. 4°. illis diebus, quibus non habebat stipendium pro Sacro suo, celebravit pro illo qui primus erat stipendium oblaturus; quo deinde accepto, anticipatà illà solutione credidit se satisfacisse. 5°. subinde etiam, ultra stipendium quod accepit, more solito applicando fructum ordinarium, aliud accepit, applicando indulgentiam, eoque sine celebrando in altari privilegiato. Queritur an rectè?

899 Ad primum respondeo id prorsus illicitum. Tum quia datà probabilitate istius opinionis, eadem opinio ista valde incerta est, & contraria, uti longè communior, ita & longè probabilior est. Ob ea quæ dixi n. 819. Atqui debito certo non satisfit solutione incertà. Tum quia stipendium non conceditur in pretium fructus sacrificii (sive ille finitus sit, sive infinitus, & æquè omnibus ac singulis proficiuus) sed in sustentationem Sacerdotis; si ergo iustum pro sua sustentatione stipendium ab uno accepit, immeritò ab alio pro eodem sacrificio sustentationem expostulat. Tum denique quia id omninò prohibet, & contrafacien-

tes ad restitutionem obligat S. Congregatio supra n. 848.

Ad 2. respondeo id etiam prorsus illicitum esse. Ita Navarra, Bonacina, Card. de Lugo, cum Doctoribus communiter, contra Thomam Hurtadum, Molfesum, Bordonum, Bartholomæum à S. Paulo, Peyrinum. Tum quia S. Congregatio n. 848. absolūtè præcipit, tot Missas celebrari, quot stipendia sunt accepta. Tum quia nefarius quantus, & qualis sit fructus ille specialis, dubiumque & incertum est, an sit applicabilis. Cum Sotus, Gabriel, Suarez, Bonacina, Posselinus eum censent personale, nec ullo argumento consistit applicationem illius à Christo restitutam esse Sacerdotis arbitrio. Incertà verò solutione, ut antè dixi, non satisfit debito certo. Tum tertio, quia hic etiam recurrit altera ratio num. præcedenti allegata, quòd utique stipendium accipere non licet pro applicatione fructus, sed pro sustentatione, pro qua Sacerdos, unum dumtaxat Sacrum celebrans, iustè non accipit plusquam unum stipendium iustum. Tum quarto, quia dans tibi stipendium, ut pro ipso celebres, iustè à te deposcit omnem fructum inde provenientem, cuius est capax. Salvà saltem honestate, quæ permittit alios etiam non accepto stipendio commendari. Pro qua commendatione stipendium accipere, turpis quaestus est avaritiam sapiens, si non simoniam. Cùmque hoc alienum sit ab Ecclesiæ consuetudine, cenferi debet prohibitum per Tridentinum sess. 22. de Sacrif. Missæ Episcopis præcipiens, ut *cuiusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quicquid pro Missis novis celebrandis datur; necnon importunas atque iliberales elemosynarum exactiones, potius quam postulationes, aliasque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quaestu non longè abjunctæ, omnino prohibeant.* Tum denique quia Alexander VII. damnavit opinionem illam Thomæ Hurtadi, & cum sequentem propositionem in terminis prænavavit: *Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsius celebrant correspondentem.*

Ad 3. respondeo nec id esse licitum, uti etiam S. Congregatio declaravit, dum declaravit Sacerdotes, accipientes stipendium minus congruum, teneri Missas ab offerente præscriptas celebrare. E ratio est, quia eo ipso quòd Sacerdos stipendium incongruum acceptavit, in se suscepit obligationem onerosæ promissionis celebrandi iuxta mentem dantis, quæ est ut pro quoquo stipendio integra dicatur Missa, & ubi plura dantur, tot Missæ dicantur, quot dantur stipendia. Ideò enim plura stipendia dant, alias non datur.

Nequis verò existimet, in casu acceptationis (quæ haud dubiè rationem habet tacitæ promissionis) solum esse obligationem facultatis ad tot Missas dicendas, quot stipendia (licet incongrua) accepit. Obstat quòd obligatio, de qua in præsentem, non oriatur ex simplici promissione, sed ex onerosa, ex qua oritur obligatio iustitiæ. Cui promissio non satisfaciens, manent obligati donec satisfecerint. Unde eadem S. Congregatio supra n. 848. decernit, quòd ubi pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis, celebrandis, plura stipendia, quantumcumque incongrua, & exigua, sive ab uno, sive à pluribus personis collata fuerint, aut conferantur in futurum, Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, domibus, ac locis piis quibuscumque, tam secularibus quam regularibus, S. Congregatio, sub oblatione divini iudicii, mandat, ac præcipit, ut absint et tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint; ita ut aliquo

ii, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciunt; quinimo graviter peccent, & ad restitutionem teneantur. Apertè ergo declarat graviter peccare contra iustitiam.

903 Et quia nonnulli sibi licitum existimabant, saltem in vim privilegiorum Mendicantibus concessorum, v. g. ex privilegio Julii II. quo Minimis concesserat, ut ob multitudinem Missarum in Conventibus repertam, Generalis ipsorum dispensare posset cum ipsis, ut dicendo septem vel novem Collectas, satisfacerent pro tot Missis, istam etiam viam S. Congregatio præcelsit, addendo: *Id verò ut deinceps observetur exactius, S. Congregatio eadem auctoritate (utique Urbani VIII. sibi specialiter attributâ) revocat privilegia, & indulgentia omnia, quibusvis personis, Ecclesiis, ac locis piis, tam secularibus quam regularibus, cujuscvis Ordinis, Congregationis, & Instituti, quancumque ob causam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seu orationibus, plurimum Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.*

904 Unde audiendus non est Peyrinus de privilegio. 3. c. 1. n. 26. adhuc post illud Decretum ausus sustinere, quòd Sacerdos, qui pro pluribus Missis plura stipendia, sed incongrua, accepit, si aliud expressè non promiserit, omninò voluntariè, & non coactus paupertate (quia utique congruentia stipendia non poterat invenire) possit Missas reducere ad rationem justî stipendii, ut se indemnem servet. Laudatum verò Decretum restringit ad casum, quo expressè & omninò voluntariè, non coactus paupertate, Sacerdos promississet se tot Missas dicturum, & integrè applicaturum, quot stipendia accepisset. Quod etiam post idem Decretum Marcus Vidal docere non dubitavit de Justitia Inquisit. 2. citans Suarez, Tamburinum & alios, quorum sententiam Palao p. 14. n. 6. probabilè censet. Sed nec probabilis est, nec in praxi secuta, ut ex Decreto illo constat. Quod Auctores illi perperam intelligunt restrictè, cum sub oblatione divini iudicii, & restitutionis onere, sine ulla restrictione præcipiat, ut absolutè tot Missæ celebrentur, &c. Non dicit: tot celebrentur, si quis expressè & sine cogente paupertate promiserit tot celebrare, sed absolutè, id est sine ulla restrictione, tot celebrentur, &c. quot ad rationem attributa elemosyna præscripta fuerint, utique ab eo qui elemosynam tribuit, prout infra explicat.

905 At (inquis) qui non facit id ad quod tenetur (quod profectò non facit dans incongruum stipendium) non debet consequi id ad quod ei aliquis tenetur. L. quæro §. interlocutorium ff. de locat.

Respondet: non deberet id consequi, nisi sub eo onere incongruum stipendium ipsis acceptasset. Sed obligationem tibi voluntariè imposuisti, dum acceptasti. Tibi proinde imputare debes quòd tenearis. Neque enim involuntariè acceptasti; neque enim ad acceptandum ipse te coegit; sed paupertas tua, in quam ipse te non coegit, sed Deus. Igitur nihil tibi ipse fecit, quo te cogeret, sed liberum tibi reliquit acceptare vel non acceptare. Liberè ergo & voluntariè promissisti Sacrum sub isto onere, licet incongruo. Quod si non acceptasset, fortè alii non defuissent qui eo stipendio contenti Sacrum libenter celebrassent. Quidquid sit, jus divinum & humanum violare non debes, ut habeas unde vivas. Violando verò promissionem tuam onerosam, violas iustitiam, atque aded jus divinum. Violas item jus humanum, dum facis contra allatum Urbani VIII. Decretum.

906 Nec magis audiendus est Vidal loco citato, aicus (cum Averfa & Bordonno à se relatis) quòd etiam hodie quilibet Superior Regularis Missarum

Tom. III.

numerum minuire possit ad rationem stipendii ordinarii, modò voluntariè & spontè non acceptarit numerum illum cum incongruo stipendio. Decretum enim S. Congregationis solum procedere dicit pro casu voluntariè & spontanea acceptationis istius numeri cum incongruo illo stipendio. Extra quem casum nullus præsumitur habuisse intentionem obligandi se ad tantum numerum, nisi iusto stipendio perfoluto.

Neque enim id probabiliter asseritur post Decretum, utpote quòd procedere in casu, quem Vidal excipit, inde perspicuum est, quòd potestatem minuendi onera Missarum, inconstatâ Sede Apostolicâ, vel ipsis Episcopis & Generalibus sustulit, etiam si legatum sit ita tenue, ut nullus sit qui velit onus illi injunctum subire. Quia equidem noluit ut quilibet Sacerdos vel Superior Missarum reductionem ad iustum stipendium facere posset, inconstatâ Sede Apostolicâ, ob rationem n. 890. allatam. Vel itaque elemosyna pro tanto Missarum numero præscripta est de novo, vel legatâ ab antiquo? Si præscripta de novo, & nolis tantum Missarum numerum acceptare pro elemosyna incongrua, noli elemosynam acceptare, si nolis numerum præscriptum implere. Si legatâ ab antiquo, & olim acceptata: igitur minuire non potes propriâ auctoritate. Si nondum acceptata, recusa legatum, si adimplere nolis conditionem legato præscriptam. Ita optimè sapientissimus P. noster Lezana verbo *Missæ*.

Ad 4. respondeo hanc praxim à Clemente VIII. 903 & Paulo V. damnatam esse, ut periculosam, fidelium scandalis & offensionibus obnoxiam, &c. prout testatur Gavantus citatâ p. 3. tit. 12. n. 16. Ascarius, Tamburinus de jure Abbatum to. 2. disp. 4. q. 9. n. 21. Leander q. 19. Ubi propterea meritiò dicit praxim illam certissimè esse illicitam. Opinionem verò ci patrocinantem ab Authoribus eam docentibus expurgari iussit S. Inquisitio in expurgatorio generali.

Ad 5. respondeo improbabilem esse opinionem 903 Gordonii, id permittentis apud Lezanam. Non solum quia est contra Decretum S. Congregationis sæpè relatum; verum & quia est contra communem sensum fidelium, & quia vel ipse Diana p. 11. tr. 8. resol. 77. (licet in tot aliis tam benignus) hinc tamen rectè monet, absolutè eliminandas esse ab Ecclesiâ Dei nundinationes illas cum sanguine Christi. Quid est enim nundinare cum sanguine Christi, si hoc non est? Cum sit accipere aliud & aliud stipendium, non secundum Ecclesiæ consuetudinem pro sustentatione, sed ultra id quod secundum Ecclesiæ consuetudinem debetur pro sustentatione, pro alia & alia hinc fructus sacrificii, inde indulgentiæ applicatione. Quasi hoc non sit accipere quasi pretium duplicis istius applicationis, palliatum solo colore sustentationis, cuius certè portio duplex ipsi non debetur titulo duplicis illius applicationis, nisi tot Missas celebret, quot stipendia accipit.

CASUS TERTIUS.

910 Quintilianus Sacerdos, ex stipendio, vel beneficium obligatus celebrare Missam in altari privilegiato, cum sibi non vacaret ibi celebrare, celebravit alibi cum numismate, vel calculo privilegiato. Quæritur an satisfecerit?

Affirmant Patqualigus de cl. mor. decif. 427. & Marchinus apud Dianam p. 6. tr. 6. resol. 12. Quia licet materialiter non impleat voluntatem testatoris, implet formaliter per æquipollens. Nihil autem refert quid ex æquipollentibus fiat L. fin. §. fin. ff. mandati. Sed vidi Bullam Urbani VIII. in contrarium datam anno....

Respondet ergo negativè cum Gavanto, Fra. 911

Bb 2

xinello, Bonacina, Navarro, Azorio, Cardinali de Lugo, & Doctoribus communiter, teste Pelizario de Miss. stipend. c. 9. sect. 3. n. 80. & ita determinatum fuit in calibus Bononiæ discussis anno 1634. casu 1. fol. 9. Et ratio est quia indulgentia applicata altari privilegiato, regulariter esse solet magis authentica & secuta, quam quæ applicantur alicui calculo vel numismati benedicto. Et sic indulgentia numismatis non est æquipollens quoad certitudinem & securitatem. Maxime cum abusus & deceptiones frequenter irrepant in usu istorum numismatum, idque tum quia frequenter transeunt de manu in manum, sive per donationem, sive per commodationem; cum tamen indulgentia ex declaratione Alexandri VII. sic transire nequeat. Tum quia Officium Romani, ob postulantium Rompetarum importunitatem, non raro facilitate sunt in similibus indulgentiis concedendis, seu applicandis, absque sufficienti examine, num applicandi causa sit sufficiens, prout Romæ expertus sum, dum ipsemet unus aliquando fuit ex illis importunis.

CASUS QUARTUS.

912 **R**odericus, accepto pinguiore stipendio, pro centum Missis celebrandis, illas alteri Sacerdoti exonerandas committit, dato illi stipendio ordinario, retenta sibi parte excedente. Queritur an licite?

Affirmant Palao puncto 14. n. 9. referens Suarez, Vasquez, & alios.

913 Sed omnino negandum. Quia id fieri non potest S. Congregatio sub Urbano VIII. declaravit, & laudatorum Authorum opinionem Alexander VII. damnavit, dum damnavit hanc propositionem nonnam: *Post Decretum Urbani VIII. potest Sacerdos, cui Missa celebranda traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta.* Quam cum Alexander VII. damnaverit relative ad dictam declarationem, damnavit eam intellectam in sensu illius, ac proinde etiam pro casu quo alteri daretur stipendium iustum.

914 Altaram tamen S. Congregationis declarationem Card. de Lugo, noster Lezana, alique gravissimi Doctores censent non procedere, dum alter, in quem transferens onus pro te legendi illa Sacra, omnino spontaneè condonat excessum stipendii, non verò coactus necessitate vel metu. Quemadmodum enim S. Congregatio non prohibet ne unus pro alio omnino spontaneè celebret, relicto ipsi amicaliter toto stipendio; ita nec prohibet ne omnino spontaneè pro ipso celebret, relicta ipsi amicaliter parte stipendii.

915 Dicta etiam declaratio non habet locum in beneficiatis: neque enim Rector beneficii, qui potest per alium celebrare, tenetur Sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem reddituum beneficii; sed satis est ut tribuat Sacerdoti celebranti elemosinam congruam, secundum morem Civitatis, vel Provinciae, nisi in fundatione beneficii aliud cautum fuerit, prout eadem S. Congregatio hęc formalibus terminis declaravit.

CASUS QUINTUS.

916 **C**osmus, ex stipendio vel beneficio solum obligatus celebrare tali die, vel tali loco pro cultu Ecclesiæ, vel populi, seu perentium commoditate, aliud stipendium accipit à petente sibi applicari fructum sacrificii. Queritur an recte? Negat Gavantus ubi supra n. 5. & Gavanto subscribitur Barbosa, Bonacina, & alii propter Decretum S. Congregationis sæpe relatum.

917 Sed Decretum istud procedere non videtur in

casu quo constat Cosmum non teneri ad Missam applicandam seu fundatori beneficii, seu datori stipendii. In eo proinde casu posse aliud stipendium accipere à petente sibi applicari Missam, docent Suarez, Vasquez, Card. de Lugo, Lezana, Neesen, &c. Tum quia cum Sacerdos unam Missam tunc diversis diversis præstet servitia disparata, atque in se disparatas suscipiat obligationes, non est cur aliquid à singulis pro sustentatione sua accipere nequeat. Tum quia sic consuetudine receptum est in Belgio, & in Germania. Tum quia S. Congregatio anno 1630. censuit, quod quando in fundatione Capellæ expressè cautum est, celebrantem non teneri ad Missam fundatori applicandam, Capellanus novum stipendium accipere possit ab eo qui petit eam sibi applicari, tuncque unam Missam utrique satisfaciat obligationi.

CASUS SEXTUS.

Damianus ex stipendio vel beneficio obligatus legere Missam, v. g. de Spiritu sancto, de beata, &c. legit Missam currentem; vel obligatus legere Missam in tali loco, Ecclesiâ, vel Capellâ, legit alibi; vel obligatus legere Missam certo die, legit alio die. An licite?

Ad 1. respondeo affirmative cum Navarro, Azorio, Suarez, Barbosa, Miranda, &c. contra Zerolam, Thomam Hurtadum, &c. Nisi specialis promissio intevererit (quæ servanda est, cum non obstant rubricæ Missalis) vel nisi celebrandum sit in altari privilegiato, à Sacerdote non habente indultum Missæ privilegiate, nisi celebret Missam defunctorum in altari specialiter privilegiato. Quamvis enim Mendo apud Dianam p. 11. tr. 8. reiol. 20. censet per Missam defunctorum à Pontificibus intelligi Missam applicatam defunctis, aliud sonant voces istæ, *Missæ defunctorum*: Bulla autem tantum valet quantum sonat. Et S. Congregatio Rituum in una... 1. Junii 1601. & in una Toletana 13. Junii 1601. declaravit quod *Missæ celebrata in altari privilegiato pro defunctis non suffragatur, neque indulto satisfiat, nisi sit de requiem, licet in indulto non exprimat.* Denique saltem glossa ista incerta est. Incerta proinde solutio in ea fundata. Incerta verò solutio minime satisfiat debito certo.

Extra hos & similes casus, probatur responsio nostra: quia dum fundator, vel dans stipendium, requirit Missam specialem, id intelligendum est civili modò, nisi Ecclesiæ ritus aliud postulet, maxime cum nulla Missa salubrior sit, quam ritui Ecclesiæ conformis. Per consequens hoc non est contra veram intentionem fundatoris, vel stipendium dantis, sed contra erroneam ad summum, quæ purat Missam currentem minus proficua. Unde in rei veritate non censetur invitus.

Ad 2. respondeo cum Navarro & Doctoribus communiter, graviter peccare, si absque iusta causa, vel dispensatione sæpius id faciat. Quia in re gravi defraudat fundatorem, qui suâ illâ ordinatione intendit specialem alicujus imaginis, Ecclesiæ, vel Capellæ cultum, populi devotionem, vel commoditatem, vel memoriam familiæ suæ, ad quam Capellâ illa pertinet, &c.

Si tamen iusta causa non permittat ibi celebrare, quia v. g. Ecclesiæ violatæ, vel aquarum inundatio non permittit, potest alibi celebrare, nec tenetur supplere.

Et idem est si Episcopus iusta de causa dispensaverit, v. g. ratione studii academici, itaque permiserit sibi satisfacere (non est enim dubium quin Episcopus id possit.) Quia tunc voluntas fundatoris, solum in aliquo accidente omittitur, & altiori bono compensatur. Barbosa 2. p. de post. Episc. allegat. 24. n. 36.

923 Si etiam raro alibi celebret, absque iusta causa & dispensatione, solum venialiter peccabit, ob materia parvitatem. Imò ne venialiter quidem, si raro id faciat cum causa rationabili. Quia voluntas fundatoris patitur hanc rationabilem episcopiam. Card. de Lugo disp. 21. sect. 2. n. 36.

924 Ad 3. respondeo id non esse licitum, si fundator certum diem designaverit, ratione festivitatis, vel mysterii. Secus si sine mysterio. Ita Card. de Lugo, Dicalillo, & nosse Franciscus à Jesu Maria tr. 5. de Miss. c. 5. p. 2. n. 30. addentes non facit quemquam peccati mortalis arguendum in istius designationis omissione. Cum materia de se sit parva, præsertim si cum causa & non sæpè fiat.

CASUS SEPTIMUS.

925 **D**andinus unum dumtaxat Sacrum omittit, ad quod tenetur ex stipendio, peccatne mortaliter?

Negant Sanchez, Palao, Fagundez, Pellizarius, Herinx, & nosse Franciscus à Jesu Maria ubi supra n. 19.

926 Respondeo tamen affirmativè cum Magistro meo Bonæ spei, nostro Stephano à S. Paulo, Bonacina, Mastro disp. 19. de ordine q. 5. n. 80. & (ipso teste) Doctores communiter. Quia fraudare proximum re notabili, ipsi ex iustitia debita, grave peccatum est, si interim ipsi debita sit pro magno, si pro parvo stipendio; tamen enim pecunie damnum non sit grave, in genere damni temporalis; privato fructus sacrificii sine dubio grave damnum est, in genere damni spiritualis.

CASUS OCTAVUS

927 **F**abianus, honestus Sacerdos, veritus ne, si oblatam negliget occasione, sibi in futurum decessant stipendia Sacrorum, ex quibus vivit, tanto se Sacrorum numero oneravit, ut iis modico tempore satisfacere nequeat. Graviterne peccavit?

Respondeo cum omnibus Doctores certum esse quod sic. Quia graviter peccat qui est notabiliter in mora satisfaciendi debito iustitiæ, cui tenebatur intra modicum tempus satisfacere. Atqui ad hoc tenebatur Fabianus. Hoc enim regulariter intendunt, hocque postulant qui stipendium dant. Et ideo S. Congregatio in laudato Decreto decernit & prohibet, ne accipiantur elemosynæ pro Missis, nisi satisfactum sit oneribus antè susceptis, vel (ut in declarationibus ejusdem Decreti S. Congregatio explicat) nisi infra modicum tempus omnibus satisfieri possit. Nisi dans elemosynam, scieus non posse citò satisfieri, in longiorum procrastinationem consentiat. Neque enim dubium ex consensu partis, Missas quantumcumque differri posse: quia scienti & consentienti non fit injuria.

928 Quodnam autem modicum tempus in hac materia censetur, variant opiniones. Rota in una Bononiensi assignat unum mensem. Ledesma, Villalobos, nosse Leczana, Card. de Lugo, Garcia 50. vel 60. dies, Joannes Pontius 70. dies, Leander q. 8. tres menses, Arriaga sex menses, ita ut quilibet Sacerdos simul se onerare posset tot Missis, quot tanto tempore dicere posset. Longè exorbitantior est opinio Peyrini ad Constitut. 9. Urbani VIII. ubi modicum tempus esse censet spatium trium annorum. Quam opinionem, tamquam improbabilem, merito rejiciunt Diana p. 9. tr. 6. resol. 55. atque e. n. tris Gabriel à sancto Vincentio, Antonius à sancto Spiritu, & ipsos referens Franciscus à Jesu Maria loco citato n. 57. in fine.

Melius ergo id prudentis arbitrio judicandum 929 relinquatur, inspecto fine, ad quem impetrandum Missa postulantur. Ut enim sapienter advertit Mastro ubi supra n. 81. (post Averfam) finis potest quandoque esse ita urgens, ut etiam unius diei dilatio sit mortalis, ut si quis hoc manè Missam petat pro lite eadem die decidenda, pro infirmo agonizante, vel periclitante, & similibus, ita ut (præter gravem culpam) Sacerdos ob nimiam dilationem, teneretur restituere stipendium, transacta jam indigentia Missæ. Si verò in solatium & liberationem animarum Purgatorii Missæ fuerint petite, videat Peyrini an in mediis ignibus tam terribilibus existens ad annos tres differri vellet Missas, quibus fortè citò liberaretur. Videat Arriaga, an ad medium annum, &c. At (inquis) Sacerdos est pauper. At (inquam ego) longè pauperior anima seipsam juvare non valens in tanta miseria.

CASUS NONUS.

Lampridius, Prior Monasterii Regularis, per 930 se, vel per Sacristam, applicavit Missam Maxentii Sacerdotis, subditi sui, Titio: sed Maxentius applicavit Cajo. Valetne applicatio subditi, an Superioris?

Leander disp. 4. q. 18. valere dicit applicationem Superioris, non subditi, in illo casu. Quia Superior irritas reddere potest voluntates inferiorum suorum, circa Missæ applicationem; sicut irritas reddere potest vota & juramenta ipsorum, præter substantialia. Ita ille, referens Scotum, Gabrielem, Cordubam, Rodriguez, Martinum Ledesmam, Gavantum, aliosque non paucos.

Respondeo nihilominus valere applicationem 931 inferioris, non Superioris; tametsi inferior peccet, agendo contra præceptum Superioris. Ita Sylvestre, Angelus, Vasquez, Suarez, Coninck, Layman, Villalobos, Bonæ spei, Card. de Lugo, Franciscus de Lugo, Portellus, &c. Quia applicatio Missæ est actus sacerdotalis Ordinis (ut colligitur ex forma ordinationis sacerdotalis: *Accipio potestatem offerendi sacrificium pro vivis & defunctis*.) Actus verò sacerdotalis Ordinis irritari nequit à Superiore: cum facultas ad istos actus sit immediatè à Christo, ita ut ne Papa quidem impedire queat, ne Sacerdos v. g. validè consecret.

CAPUT LXXXV.

Episcopi in Synodo Diocesana, Abbates & Generales Ordinum in suis Capitulis generalibus (secundum Tridentinum sess. 25. c. 4. de reform.) ad minorem numerum reducere poterant Missas, quarum elemosyna ad id tenus est, ut non facile inveniantur, qui velis huic se muneri subicere. Verum hanc ipsi facultatem sustulit S. Congregatio Concilii sepius citata, quoad onera Missarum post Tridentinum, vel in limine foundationis imposita.

Patet ex verbis S. Congregationis n. 847. & 932 864. relatis. Quæ quia nihil innovant circa legata ante Tridentinum relicta, & onera in limine foundationis imposita, circa hæc manet Episcopis & Generalibus potestas ipsi à Tridentino concessa. Imò plures contestantur, Decretum illud S. Congregationis, quoad Episcopos, non esse in viridi observantia; auctoritatem namque sibi à jure communi concessam, nec per Tridentinum sublatam, Episcopi retinuerunt, nec Decretum illud usu receperunt, ut ex Garcia Palao testatur tr. 22. p. 15. n. 4. Nec solum reducant ad